

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ І.І. МЕЧНИКОВА**

Кафедра екології та охорони довкілля

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор
з науково-педагогічної роботи

Майя НІКОЛАЄВА

09 _____ 2024р

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«НАУКОВА І НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНА ПРАКТИКА»

Рівень вищої освіти	<u>третій (освітньо-науковий) рівень</u>
Галузь знань	10 - Природничі науки
Спеціальність	101- Екологія
Освітньо-наукова програма	Екологічні аспекти природокористування

ОНУ
2024

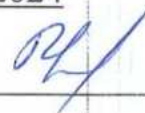
Робоча програма навчальної дисципліни «Наукова і науково-педагогічна практика». Одеса: ОНУ, 2024. 7 с.

Розробники: А.В. Чугай, доктор технічних наук, професор, Т.А. Сафранов, д.г.-м.н., професор.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри екології та охорони довкілля

Протокол № 1 від « 29 » серпня 2024

Завідувач кафедри

_____

Ангеліна ЧУГАЙ
(прізвище та ініціали)

Погоджено із гарантом ОНП
«Екологічні аспекти природокористування»

_____

Ангеліна ЧУГАЙ
(прізвище та ініціали)

Схвалено навчально-методичною комісією (НМК) ФГМіЕ

Протокол № 1 від « 13 » вересня 2024 р.

Голова НМК

_____

Ангеліна ЧУГАЙ
(прізвище та ініціали)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри

Протокол №   від «   »   20   р.

Завідувач кафедри
(підпис)

_____

_____

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри

Протокол №   від «   »   20   р.

Завідувач кафедри

_____

_____

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Загальна кількість: Всього кредитів – 5 годин - 150 змістових модулів – 2 ІНДЗ* – не заплановано	Галузь знань 10 - Природничі науки Спеціальність 101- Екологія Рівень вищої освіти: третій (освітньо-науковий)	Обов'язковий	
		Рік підготовки:	
		1-й	-
		2-й	
		Семестр	
		2-й	-
		3-й, 4-й	-
		Лекції	
		-	-
		Практичні, семінарські	
		14 год.	-
		22 год.	-
		Самостійна робота	
		46 год.	-
68 год.	-		
Форма підсумкового контролю: залік			

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ

Наукова в науково-педагогічна практика аспірантів є важливим етапом професійної підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії до науково-практичної діяльності, що має на меті формування професійно-педагогічних і наукових компетентностей щодо здійснення освітнього процесу у закладах вищої освіти та наукової діяльності.

Метою наукової і науково-педагогічної практики є набуття аспірантами знань і навичок проведення навчальних заніть та самостійного наукового дослідження при роботі у складі наукових колективів (груп).

Завданнями практики є:

- поглиблення теоретичних та фахових знань, отриманих під час навчання в аспірантурі;
- набуття знань щодо форм організації навчального процесу, видів навчальних занять, а також досвіду їх проведення;
- ознайомлення з сучасними методиками побудови лекцій, семінарів, лабораторних і практичних занять;
- поглиблення наукових здібностей аспірантів;
- розвиток професійно-педагогічних здібностей здобувачів освіти.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів таких **компетентностей:**

– *Спеціальні (фахові) компетентності*

K05 Здатність виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання у сфері екології та дотичних до неї міждисциплінарних напрямках, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних досліджень.

– *Очікувані програмні результати навчання (РН):*

РН051. Розробляти і викладати спеціальні навчальні дисципліни, дотичні до предметної області екології у закладах вищої освіти..

РН052. Планувати і виконувати експериментальні та/або теоретичні дослідження з екології, охорони довкілля та оптимізації природокористування з використанням сучасних інструментів, критично аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників у контексті усього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної проблеми.

Після проходження практики аспірант має засвоїти базові знання, він повинен:

знати:

- методологічні основи наукових досліджень;
- правила та етапи виконання науково-дослідних робіт;
- правила оформлення розділів наукових звітів,
- правила складання бібліографічних посилань;
- форми оприлюднення результатів наукових досліджень;
- нормативні документи, що стосуються освітнього процесу;
- інноваційні підходи до викладання у вищій школі.

вміти:

- обґрунтовувати актуальність теми, обирати сучасні методи дослідження;
- результативно працювати в складі колективів (груп), співпрацювати з іншими дослідниками, щоб координувати дії та результати;
- визначити, отримати та опрацювати дані для вирішення особистого завдання в межах дослідження та нести відповідальність за вчасне, якісне та ефективне виконання розділу робіт;
- формулювати висновки з особистого наукового дослідження;
- оформляти розділ наукового звіту з викладенням результатів особистого наукового дослідження;
- оприлюднювати результати досліджень на наукових конференціях;
- організовувати лекційні та практичні заняття;
- викладати навчальні матеріали зрозуміло для здобувачів вищої освіти.

3. ПРОГРАМА ПРАКТИКИ

Змістовий модуль 1. Наукова складова

Тема 1. Методологія наукових досліджень.

Методологічні основи наукових досліджень. Знайомство з науковою роботою і тематикою кафедри. Складання плану НДР. Надання матеріалів до наукового звіту НДР кафедри. Підготовка тез (матеріалів) доповідей на конференцію.

Змістовий модуль 2. Викладацька складова. Наукова діяльність кафедри
Тема 2. Організація освітнього процесу.

Нормативна документація організації освітнього процесу. Складання орієнтовного плану проведення аудиторних занять, обговорення з науковим керівником. Підготовка необхідних методичних і презентаційних матеріалів. Аналіз етапів проведення занять (вступна, основна частина, закріплення, домашнє завдання, формулювання контрольних питань).

Тема 3. Організація наукової роботи кафедри.

Проведення засідання наукового семінару кафедри для студентів з презентацією шляхів вирішення поставленої наукової проблеми у дисертаційному дослідженні. Надання матеріалів до наукового звіту НДР кафедри. Підготовка тез (матеріалів) доповідей на конференцію. Підготовка звіту з проходження практики щодо викладацької складової.

4. СТРУКТУРА ПРОХОДЖЕННЯ ПРАКТИКИ

Назви тем	Кількість годин									
	Денна форма					Заочна форма				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
		л	п/с	лаб	с/р		л	п/с	лаб	с/р
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Змістовий модуль 1. Наукова складова										
Тема 1. Методологія наукових досліджень	60	-	14	-	42	-	-	-		-
Разом за змістовим модулем 1	60	-	14	-	42	-	-	-		-
Змістовий модуль 2. Викладацька складова										
Тема 2. Організація освітнього процесу	60	-	14	-	46	-	-	-		-
Тема 3. Організація наукової роботи кафедри	30	-	8	-	22	-	-	-		-
Разом за змістовим модулем 2	90	-	22	-	68	-	-			-

5. ФОРМИ КОНТРОЛЮ

З метою покращення засвоєння аспірантом передбаченого програмою наукової і науково-педагогічної практики завдання науковий керівник регулярно перевіряє хід його виконання.

Загальне керівництво науковою і науково-педагогічною практикою аспіранта покладено на завідувача кафедри, за якою закріплений аспірант. Форми підсумкового контролю – залік.

Після закінчення викладацької частини практики аспіранти звітують про виконання програми. Форма звітності – письмовий звіт із зазначенням виконання усіх завдань. Звіт подається на рецензування завідувачу кафедри.

Звіт має мстити такі розділи:

1. Зміст звіту із зазначенням сторінок.

2. Вступ.
3. Основні розділи звіту.
4. Висновки.
5. Список використаних джерел.

Звіт повинен бути оформлений згідно з вимогами, що є чинними в університеті.

Захист звіту здійснюється комісією, до складу якої входять науковий керівник аспіранта і один з провідних науково-педагогічних працівників кафедри. Під час захисту аспірант коротко доповідає про зміст виконаної викладацької складової практики, а потім відповідає на запитання. Максимальна сума балів становить 100 балів. За підготовку звіту здобувач освіти набирає 60 % від цієї суми балів, а за захист – 40 %.

6. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Основне науково-методичне забезпечення наукової і науково-педагогічної практики виконує комплекс навчально-методичного забезпечення освітніх компонент, а саме підручники, навчальні посібники, конспекти лекцій, методичні вказівки до проведення практичних і семінарських занять. Для підготовки звіту може бути запропонована орієнтовна схема аналізу проведення лекційного або практичного заняття.

Схема аналізу проведеного лекційного заняття:

Дата проведення: «___» _____ 20__ р.

Дисципліна: _____

Тема лекції: _____

П.І.Б. аспіранта _____

Методичний рівень викладання: наявність плану лекції, зв'язок теми лекції з попереднім матеріалом, логічність і послідовність викладення матеріалу, аргументованість висновків.

Практична спрямованість: орієнтація на зміст та завдання практичних (семінарських) занять з даної теми. Визначення завдань і термінів їх виконання.

Завдання для самостійної роботи студентів: їх наявність, доцільність, повідомлення про терміни та форми перевірки знань.

Стиль викладання: точність визначень, формулювань, демократичність, володіння аудиторією, дисципліна.

Оцінка ефективності проведеної лекції: _____

Побажання та зауваження: _____

Схема аналізу проведеного практичного (семінарського заняття):

Дата проведення: «___» _____ 20__ р.

Дисципліна: _____

Тема практичного (семінарського) заняття: _____

П.І.Б. аспіранта _____

Наявність плану практичного (семінарського) заняття _____

Визначеність мети і завдань практичного (семінарського) заняття: _____
Відповідність змісту практичного (семінарського) заняття програмі дисципліни: _____
Форми оцінки знань, умінь та навичок студентів під час проведення практичного (семінарського) заняття, доцільність їх застосування: _____
Спрямованість практичного (семінарського) заняття на самостійну роботу студентів: _____
Оцінка ефективності проведеного практичного (семінарського) заняття: _____
Побажання та зауваження: _____

7. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Закон України «Про освіту». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
2. Закон України «Про вищу освіту». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>.
3. Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти: Постанова Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2015 р. № 266.
4. Левченко Т.І. Європейська освіта: конвергенція та дивергенція. Вінниця, 2007.
5. Мороз О.Г., Падалка О.С., Юрченко В.І. Педагогіка і психологія вищої школи. Київ: НПУ, 2003. 267 с.
6. Нагаєв В.М. Методика викладання у вищій школі. Навчальний посібник Київ: Центр учбової літератури, 2007. 232 с.
7. Слєпкань З.І. Наукові засади педагогічного процесу у вищій школі. Київ: Вища школа, 2005. 240 с.

Додаткова

1. Головенкін В.П. Педагогіка вищої школи: підручник. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. 290 с.
2. Дороніна Т.О., Амеліна С.М., Гаманюк В.В. Освітній менеджмент: проблеми теорії та практики: монографія. Кривий Ріг: ТОВ ВНП, 2014. 300 с.
3. Пометун О. Енциклопедія інтерактивного навчання URL: https://shron1.chtyvo.org.ua/Pometun_Olena/Entsyklopediia_interaktyvnoho_navchannia.pdf?PHPSESSID=42hkub54uir8b7gpgosu8q1jo5.

8. ЕЛЕКТРОННІ ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Наукова бібліотека ОНУ імені І.І. Мечникова. URL: <http://lib.onu.edu.ua>.
2. Наукова періодика України. Сторінка відкритого доступу Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/portal>.
3. Репозитарій ОДЕКУ. URL: www.eprints.library.odeku.edu.ua.